

Mắt cười

Người ta nói nghệ sĩ sống không vì vật chất, mà vì tâm hồn. Đối với họ, cầm mớ tiền trong tay nhưng héo mòn về cảm xúc thì không phải là sống.

Tôi không tin điều này cho đến khi gặp em, vào cái ngày mà em ném xấp tiền vào mặt bạn trai cũ trong coffee shop đèn mờ. Động tác dứt khoát của một cô gái ở lứa tuổi mà quyết định nhanh hơn suy nghĩ ấy khiến cho những người xung quanh phải xót xa cho anh chàng mà nhìn bề ngoài rõ ràng là một doanh nhân thành đạt. Ném cho người đối diện cái nhìn hằn học, em quay lưng bỏ đi một mạch về phía cửa, để cho bao ánh mắt ngấn ngờ nhìn theo, cho đến khi mái tóc nâu đỏ ấy khuất dần trong màn tối.

Em đi rồi, nhưng đôi mắt cười ấy vẫn còn đọng lại trong tâm trí tôi, khiến lòng tôi khao khát được gặp lại.

Mãi sau này tôi mới biết em là một họa sĩ. Cuộc sống êm đềm sung túc nhưng em lại không chọn cho mình con đường suôn sẻ như bao người. Bất chấp lời phản đối của gia đình, em đăng kí học trường Mỹ thuật, lao đầu vào vẽ, vẽ và vẽ. Đến khi gia đình bỏ mặc, em mới sực tỉnh rằng con người không cần cảm xúc, nhưng không thể sống thiếu vật chất. Em dọn ra ở riêng, một mình chống đỡ với cuộc sống khắc nghiệt trên đôi chân lấm chẫm vào đời. Minh họa cho báo, giáo viên dạy vẽ tận nhà, tư vấn phối màu... công việc nào liên quan đến bút chì và màu sắc em đều đã thử qua. Nhanh thì một ngày, lâu thì được vài tháng. Em không bao giờ chủ động gọi điện về nhà, và cũng không cần ai quan tâm. Ba má em thấy hối hận vì đã đuổi đứa con gái duy nhất ra khỏi nhà, còn em không bao giờ nghĩ lại chuyện mình làm là đúng hay sai. Cuộc sống khó khăn, em sẽ đối mặt, miễn là được tự do với niềm đam mê của mình.

Thế rồi em gặp hân – tại buổi triển lãm tranh của Jean Mathieu Duffau. Phòng tranh rộng lớn, nhưng em chỉ chăm chú ngắm nhìn một bức tranh duy nhất, và hân cũng vậy. Đứng trước bức “H’Mong”, em say sưa chìm vào tâm tưởng đến khi suy nghĩ bị cắt đứt bởi tiếng đàn ông trầm ấm sau lưng “Manifique!”. Em giật mình quay lại. Ánh mắt ngờ ngàng và trù mến giao nhau.

Tôi không cần kể thêm nữa cũng có thể đoán được chuyện sau ấy: em với hân trở thành một đôi. Cỗ lễ đó là lần đầu tiên trong đời em tìm được một người chung nhịp cảm xúc với mình đến như vậy. Em trở nên yêu đời, dịu dàng hơn. Em chịu về thăm nhà, chịu nghe lời dặn dò của cha mẹ.

Hân đã chiếm được trái tim, nhưng không thể nào làm phai nhạt niềm đam mê đã ăn vào máu của cô gái trẻ tràn đầy nhiệt huyết sống. Cuộc cãi vã trong quán cà phê chỉ vì trong lúc nóng nảy, hân đã chìa xấp tiền ra đòi em thôi công việc vẽ vời trang trí đang khiến em ngày càng hao mòn. Em đã nhìn hân rất lâu, đôi mắt sâu đầy giận dữ. Tôi đoán trong lúc ấy, em đang đấu tranh dữ dội giữ tình yêu vừa chớm nở và nhiệt huyết. Và em đã nghe theo tiếng gọi của niềm đam mê.

Em chia tay nhanh cũng như khi yêu. Tình yêu trong em không phải là thứ có thể đong đếm qua từng ngày. Nó chỉ là một khoảnh khắc của cảm xúc, không có nó em vẫn sống vui vẻ với lí tưởng của mình.

Chia tay người yêu khiến cho bố mẹ em lo lắng, đòi em về nhà. Cãi vã lại xảy ra. Không ai là người thắng, chỉ có tổn thương trong lòng.

Tôi nghe tất cả chuyện này từ chính bà cô ruột của em – người duy nhất mà em chịu ghé thăm mỗi lần một tuần. Đơn giản vì bà là người luôn ủng hộ những quyết định bộp chộp của em, miễn là nó không quá ngốc nghếch.

Tất nhiên tôi không biết chuyện trường phòng của mình có quan hệ họ hàng với em. Tôi gặp em lần thứ hai – sau lần chứng kiến cuộc chia tay chớp nhoáng – tại một phòng tranh nhỏ trên phố Hàng Cân. Em trong chiếc áo khoác mỏng tránh nắng hè và tóc nâu đỏ búi cao đang say sưa ngắm bức “Mùa hạ”, còn tôi – một thằng chẳng biết gì về hội họa – cũng cố đứng phía sau em, căng mắt tìm ý nghĩa bức tranh. Em rời đi ngay sau đó mà chẳng nhận ra có người đang đứng phía sau mình. Mang tâm trạng của kẻ chán chường, tôi bước theo sau em như một tên khờ. Giữa em và tôi luôn có một khoảng cách đủ để em không phát hiện ra, và đủ để tôi không bị không cảm thấy quá xa vời.

Hôm ấy em về nhà cô ruột. Tôi ngần ngại đứng ngoài nhìn người con gái mình yêu mẫn bước vào căn nhà màu trắng mà thỉnh thoảng tôi vẫn phải đến đưa tài liệu, lòng khắp khởi vui mừng. Cuối cùng “cây si” tôi đây cũng có thể

nhỏ rể đứng lên.

Tôi chăm nhận dự án hơn, cố gắng hoàn thành nó vào đúng cuối tuần để có vừa đến giao tài liệu, vừa bắt gặp em. Bà cô biết của em biết thừa, nhưng chỉ cười đầy ẩn ý. Mãi đến lần thứ ba, tôi mới được chiếu cố mời ở lại ăn cơm. Phải nói hôm ấy tôi vui đến mức nào. Cơm em nấu không hề ngon, nhưng tôi cảm giác như đang ăn sơn hào hải vị. Bữa trà sau đó, em là người gọi chủ đề chuyện – toàn về tranh. Bà cô im lặng lắng nghe – có lẽ vì bà không biết nói gì, hoặc cũng có thể bà đã nghe em nói đi nói lại nhiều lần đến nỗi phát chán. Chỉ có tôi là đối đáp với em hết như bạn tâm giao lâu ngày. Nhìn vẻ hứng khởi và đôi mắt cười ấy, tôi biết mình không phí những đêm thức khuya chong đèn đọc mấy cuốn sách dày cộp của Frida P, Carasat R, Marcadé I.

Là do tôi chịu khó chăm chút cho con đường đi đến trái tim, hay vì em có cảm tình với bất cứ ai yêu hội họa mà tình yêu giữa hai đứa đến một cách chóng vánh. Ngày nào tôi còn ngẩn ngơ ngắm theo em, mà nay đã tay trong tay cùng em lang thang qua những phòng triển lãm. Giờ thì tôi đã biết phân biệt giữa tranh của Vincent Van Gogh và Issac Levitan, ít ra đứng giữa một rừng người am hiểu nghệ thuật cũng không cảm thấy lạc lõng.

Chiều thứ 7 khi tôi kết thúc công việc của mình đã thấy em chờ sẵn ở gốc tùng trước cổng công ty. Trên tay em còn dính những vệt sơn màu đỏ - bằng chứng cho thấy em vừa rời lớp vẽ và vội vã đến đây cho kịp hẹn. Khi tôi nắm tay em, vuốt nhẹ trên những vệt sơn phía gần khuỷu tay, em chỉ nhún mày khó hiểu. Em đâu biết rằng, tôi muốn được xem em vẽ tranh dù chỉ một lần, nhưng lại không dám nói ra.

Em lạ lùng của tôi không hay đi mua sắm, cũng chẳng ăn diện mà chỉ thích khoác tay tôi đi lòng vòng những con phố cổ Hà Nội. Yêu nhau mấy tháng trời nhưng chẳng lần đi chơi nào của chúng tôi kéo dài quá ba tiếng. Tôi thì lúc nào cũng trong tư thế sẵn sàng, nhưng em thì chẳng có nhiều thời gian dành cho tôi đến thế. Em vẫn thích vẽ một mình hơn là ngồi nhâm nhi cà phê bên người yêu. Có lần tôi đề nghị về nhà em, để em có thể vẽ, còn tôi vẫn được ở bên cạnh em. Những tưởng lời đề nghị này quá hợp lý, ai ngờ em chỉ lắc đầu “Chưa đến lúc anh được xem những bức tranh ấy”.

Tôi không đòi hỏi nhiều, nhất là từ cô gái mình đã cố công theo đuổi. Nhưng việc em đam mê vẽ vời mà lại không muốn người yêu mình xem tác phẩm

khiến tôi suy nghĩ đau đầu.

Mùa đông trở trời khiến em bị ốm nằm nhà, nhưng nhất quyết không cho tôi đến thăm. Một tuần không gặp nhau mà tôi xót xa thay cho đôi vai hao gầy của em. Em không nói gì nhiều, chỉ đề nghị tôi đưa đến nhà cha mẹ.

Trái với suy nghĩ của tôi, cuộc nói chuyện diễn ra khá yên ả. Tôi chỉ đứng ngoài ngắm cây cảnh nên chẳng biết được gì, chỉ đoán lờ mờ hình như em nhớ nhà đến phát khóc.

Lúc em ra ngoài cổng chờ tôi dắt xe ra, ba em đặt một tay lên vai tôi. Tôi nhìn ông, và nhận ra người cha vừa được con gái về thăm lại có cái nhìn buồn xa xăm.

- Cậu là bạn trai nó? – giọng ông trầm ấm nhưng nghiêm nghị.

- Dạ, vâng ạ. Cháu đã giới thiệu từ đầu buổi – tôi đáp lại bằng sự kính trọng.

- Hãy chăm sóc nó!

Một người cha lần đầu gặp bạn trai của con gái không nên nói những câu hứa hẹn chắc nịch như vậy. Nhưng vì tôi yêu em thật lòng nên không buồn thắc mắc.

Dù em hiền dịu hơn rất nhiều, cũng chẳng đòi hỏi chuyện gì phi lí như mọi hôm nhưng tôi lại chẳng vui. Cả tuần mới gặp lại mà đôi mắt cười dịu dàng ấy đã đi đâu mất. Tôi chỉ biết bất lực để ánh nhìn của em bị lớp sương mờ bảo phủ.

- Anh này – em nói khi ngồi sau xe và tựa hẳn đầu vào lưng tôi – lần sau gặp em, đừng mang trên người bất cứ thứ gì màu đỏ nhé.

Tôi suýt nữa thì bật cười trước yêu cầu khó hiểu của em.

- Em ghét màu đỏ à?

- Không phải...

Giọng em nhẹ nhàng, nhưng lại mang nỗi buồn mà tôi không tài nào lí giải

nổi. Đoạn đường đi về được em ôm trong vòng tay gầy guộc dường như xa hơn...

Sau ngày hôm ấy, tôi không gặp em. Dường như mọi liên lạc với em đều bị cắt đứt. Một cách chóng vánh.

Đứng trước cửa ngôi nhà trắng của bà trưởng phòng vừa đi công tác đột xuất, tôi thầm hỏi giờ này em đang ở đâu. Giá mà tôi biết nhà em ở đâu, giá mà tôi ngày hôm ấy chịu đi theo em đến tận nơi, giá mà em không cứng đầu khó đoán đến như vậy.

Yêu nghệ sĩ là khổ, nhưng tôi không nghĩ kiểu khổ của mình giống với bất kì ai.

Một tuần, hai tuần... Cảm giác thiêu đốt trong lòng tôi cũng đã nguôi đi, thay vào đó là sự giằng xé, đau khổ, và cả căm hận. Sao em có thể rũ bỏ tình yêu nhẹ nhàng như phẩy lông chim, còn tôi lại chìm trong thương đau đến dường này? Lẽ nào tình yêu em dành cho tôi chỉ đến thế?

Tôi muốn quên, nhưng đó là chuyện không tưởng. Góc phố nào, con đường nào quen thuộc em và tôi cũng đã từng đi qua. Những ngày không có em, tôi tha thần vào phòng tranh nhiều hơn cả việc ăn cơm. Bức tranh nào đặc sắc tôi cũng ngắm thật lâu, rồi lại thầm tưởng tượng em đang đứng bên cạnh mình, đang chìm vào dòng suy nghĩ miên man nào đó. Đôi mắt cười lúc trầm tư chăm chú trông thật đáng yêu, đến nỗi chỉ trong tưởng tượng thôi mà lòng tôi đã quặn thắt.

Một tháng sau, em trong tôi dường như chỉ còn là nỗi đau. Tôi vẫn nhớ, nhưng không dám để cho em đọng lại lâu trong tâm trí mình. Ngày đầu tháng gặp lại bà trưởng phòng mới đi công tác về trong thang máy, tôi gật đầu chào lịch sự như mọi chuyện vẫn bình thường. Nhưng tấm mi ka màu đen trên ve áo người phụ nữ ấy khiến tôi không tài nào rời mắt khỏi.

Sững sờ, và rồi hoảng hốt. Có cái gì đó còn tệ hơn cả những cơn ác mộng tôi phải đối mặt mỗi tối. Tôi biết tấm bảng đen ấy dành cho ai, khi những giọt nước mắt lăn dài trên gò má người đối diện.

Trên ngọn đồi trống trải ấy đã có người đến trước. Là bạn trai cũ của em.

Anh ta đứng rất lâu rồi mới đặt bó hoa li trắng xuống. Tôi kiên nhẫn đứng chờ phía sau, chẳng hề nóng vội. Thời gian đối với tôi chẳng còn ý nghĩa gì nữa rồi.

Tôi đến nhà em một tuần sau tang lễ đầy nước mắt ấy. Căn hộ cho thuê nhỏ xíu nằm ở cuối con hẻm dài nổi bật với hàng chấu thược dược phía trước. Cầm chìa khóa trong tay mà chần chừ mãi tôi mới mở cửa bước vào.

Đã hơn một tháng không có người ở nhưng căn hộ chẳng có mùi ẩm mốc. Nếu có thì nó cũng bị mùi sơn, màu vẽ và mùi hương của em át đi. Tôi cảm thấy đầu óc văng vất khi trước mình là hàng chục bức tranh to nhỏ xếp xung quanh ba bức tường sơn màu trắng. Có bức đã đóng khung, có bức vẫn còn đang nằm trên giá vẽ. Nhiều bức khác dang dở, lem nhem màu như bị vấy bẩn.

Tôi ngắm từng bức một, cố nhận ra hình bóng em trong từng bức. Cảm hứng vẽ tranh của em có lẽ bắt nguồn từ cuộc sống hằng ngày. Tôi nhận ra gốc me này tôi và em đã từng nhâm nhi li cà phê, cột đèn giao thông kia là nơi em chủ động nắm tay tôi lần đầu tiên. Em vẽ rất nhiều tranh về đường phố, cây cối, gia đình và cả về tôi nữa. Vâng, em vẽ tôi, rất nhiều, rất đẹp. Tôi trong con mắt em lúc nào cũng cười, đôi mắt ánh lên tia nhìn ấm áp. Tôi trong em đẹp đến dường nào sao...?

Có những điều trong cuộc sống, con người chỉ biết chấp nhận mà không thể giải thích. Em trong tôi cũng vậy.

Giờ thì tôi đã hiểu tại sao em thích tranh của Steve Chambers. Họa sĩ tranh người Anh ấy đã chống chọi với tật nguyên để vẽ, còn em chống chọi với căn bệnh mù màu đỏ của mình. Cha mẹ, người yêu cũ của em có lý do để khuyên em nên từ bỏ giấc mơ, nhưng khao khát được sống hết mình cho cảm xúc thật của em đã chiến thắng tất cả. Tình yêu với em chỉ là thứ yếu vì em không dám yêu, không dám chắc chắn điều gì. Em chỉ tin những gì xảy ra trước mắt, những gì sẽ không bao giờ thay đổi ngay cả khi em thay đổi. Cuộc sống chỉ còn đếm từng ngày khiến em trở nên mạnh mẽ, và cũng đáng thương hơn bao giờ hết.

Những gì thắc mắc trước đây tôi đã giải đáp được, nhưng những gì mới xuất hiện trong đầu, tôi lại không sao hiểu nổi. Một cô gái mù màu bẩm sinh,

nhưng lại vẽ được những bức tranh sinh động đến như vậy. Phải chăng khao khát được sống với chính mình, với niềm đam mê kiếm tìm hạnh phúc đã khiến em làm được điều đó?

Tôi là người duy nhất không biết về nỗi đau của em, và thật trớ trêu khi đó cũng chính là lí do vì sao em yêu tôi. Em yêu nụ cười vô tư không biểu hiện lo lắng xót thương mà tôi dành cho em. Em yêu tôi vì ở bên cạnh tôi, em được đối xử như một cô gái không có khiếm khuyết. Em yêu tôi chỉ vì đơn giản tôi yêu em, tự nguyện đi theo em như một tên ngốc.

Tôi đúng là tên ngốc, vì không biết được nỗi khổ của em, không biết căn bệnh tim bẩm sinh đang giày vò em từng ngày. Em đã sống những ngày cuối đời với tất cả tâm huyết của một cô họa sĩ trẻ, khao khát được một tình yêu vẹn toàn.

Rời căn nhà gợi đến bao kỉ niệm đau thương ấy, tôi chỉ mang theo mỗi bức tranh vẽ tôi đang mỉm cười bước đi trên con đường mùa hạ - hết như lần đầu tôi gặp em. Không phải tôi ích kỉ, mà vì em chẳng để lại bất kì tấm ảnh, hay bức tranh nào vẽ chính mình. Nếu em muốn nhìn ngắm nụ cười của tôi, tôi sẽ giữ nó, dù không thể nào cười được như thế với em lần nữa.

Sau cơn mưa trời lại tạnh. Đâu đó trên kia có đôi mắt cười của em đang nhìn tôi.